

ENI-LLB-1-092 projektas

„Bendradarbiavimo per sieną tobulinimas potvynių prevencijos, valdymo bei aplinkos užterštumo mažinimo srityje“ pagal 2014–2020 metų Europos kaimynystės priemonės bendradarbiavimo per sieną programą.

Pastaraisiais metais stichinių nelaimių pavojus pasiekia visiškai naują lygį, todėl papildoma pagalba iš kaimyninių šalių, kurios sprendžia panašias problemas ir pirmosios reaguoja į tokio tipo nelaimes, bus reikalinga visada.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD prie VRM) plečia bendradarbiavimą aplinkosaugos srityje. Kartu su Latvijos valstybine priešgaisrine gelbėjimo tarnyba ir Baltarusijos ypatingųjų situacijų ministerijos Vitebsko srities valdyba dalyvavo projektuose, susijusiuose su pavojingų krovinių, cheminių avarijų ir stichinių nelaimių valdymu. Dabar atėjo laikas suteikti dėmesį į labiausiai pasikartojančią ir neišvengiamą problemą pasienio regionuose – potvynius.

2019 m. rugsėjo 1 d. prasidėjo kaimyninių šalių bendras projektas „Bendradarbiavimo per sieną tobulinimas potvynių prevencijos, valdymo bei aplinkos užterštumo mažinimo srityje“ pagal 2014–2020 metų Europos kaimynystės priemonės bendradarbiavimo per sieną programą. Šiuo projektu siekiama padidinti aplinkos saugą regione, pagerinti įgūdžius ir gebėjimus kovoti su stichinėmis nelaimėmis bei sumažinti taršą ir žalą aplinkai.

Per dvejus metus partneriai išmoko prognozavimo ir reagavimo strategiją, pasidalino savo unikalia patirtimi, įsigijo reikalingos technikos bei įrangos, kad būtų užtikrintas saugumas netoli pasienio Latvijos ir Lietuvos regionuose.

2019 m. lapkričio 27-28 d. d. Latvijoje (Rezeknė) buvo organizuotas partnerių susitikimas, kuriuo metu projekto partneriai pristato savo tikslus ir įgyvendinimo planus. Jie aptarė tolesnius veiksmus ir partnerių susitikimus projekto metu.

2019 m. gruodžio mėnesio buvo organizuojami vairuotojų CE kategorijos kursai. 6 pareigūnai baigė vairuotojų kursus, įsigyjant ir pagerinant vairavimo žinias bei įgūdžius, ir gavo vairuotojų CE kategorijos pažymėjimus.

2020 m. vasario 19-20 d. Vitebske buvo organizuotas partnerių susitikimas, kuriuo metu buvo aptarė darbus, kurie jau padaryti, biudžetą ir klausimus, susijusius su įrangos bei technikos pirkimu. Baltarusijos partneriai parengė brošiūrą apie potvynius ir polaidžius, kurioje aprašyta, ką reikia daryti, kad išvengti tokių nelaimių, kaip elgtis, kokia yra gelbėjimo įranga ir priemonės. Taip pat brošiūroje aprašyti pirmosios pagalbos ir gelbėjimo vandenyje veiksmai.

2022 metų gegužės mėnesį Utenos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos vyresnieji ir vyriausieji specialistai apsilankė 7 Utenos rajono švietimo įstaigose ir Utenos miesto savivaldybėje, supažindindami mokinius, mokytojus ir kitus darbuotojus su potvynių keliamais pavojais, pasakodami, ko reikia daryti tokiose situacijose. Dėl paskaitų pravedimo pareigūnai telefonu suderino laiką ir datą su Švietimo įstaigos ir savivaldybės atstovais.

Utenos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnai skaitė 15 paskaitų švietimo įstaigose ir 1 paskaitą savivaldybėje, kurių metu 675 žmonės buvo supažindinti su potvynių grėsmėmis ir joms likvidavimo veiksmais.

Paskaitos vyko šiuose Utenos rajono įstaigose:

1. Utenos r. Užpalių gimnazija

Finansuojama Europos Sąjungos

2. Utenos r. Krašunos progimnazija
3. Utenos r. Vyturių progimnazija
4. Utenos „Saulės“ gimnazija
5. Utenos Dauniškio gimnazija
6. Utenos Aukštakalnio progimnazija
7. Utenos Adolfo Šapokos gimnazija
8. Utenos savivaldybė

Švietimo įstaigose ir savivaldybėje paskaitos metu Utenos priešgaisrinės gelbėjimo pareigūnai ne tik pasakojo apie potvynius, jų grėsmes ir veiksmus, kurie gali padėti potvynio metu, bet ir dalino medžiagą:

1. Spalvoti lankstinukai -1450 vnt.
2. Kalendoriai – 180 vnt.
3. Plakatai A2 formatu – 70 vnt.

Švietimo įstaigos ir savivaldybės pavadinimai, dalyvių skaičius ir medžiagos apimtis nurodyti lentelėje:

Eil. nr.	Įstaigos pavadinimas	Data	Atsakingas asmuo	Klasė	Išdalintos medžiagos (rūšis ir skaičius)	Dalyvių skaičius
1.	Utenos r. Užpalių gimnazija	2022-05-10	Dalius Venslovas	5-8	Spalvoti lankstinukai – 120 vnt. Kalendoriai – 10 vnt. Plakatai – 8 vnt.	50
2.	Utenos r. Krašunos progimnazija	2022-05-11	Dainius Steiblys	5-8	Spalvoti lankstinukai – 125 vnt. Kalendoriai – 15 vnt. Plakatai – 8 vnt.	85
3.	Utenos r. Vyturių progimnazija	2022-05-12	Ieva Kuliešienė	5-8	Spalvoti lankstinukai – 155 vnt. Kalendoriai – 20 vnt. Plakatai – 8 vnt.	100
4.	Utenos „Saulės“ gimnazija	2022-05-17	Ieva Kuliešienė	9-12	Spalvoti lankstinukai – 220 vnt. Kalendoriai – 30 vnt. Plakatai – 8 vnt.	120
5.	Utenos Dauniškio gimnazija	2022-05-18	Dainius Steiblys	9-12	Spalvoti lankstinukai – 150 vnt. Kalendoriai – 25 vnt. Plakatai – 8 vnt.	110
6.	Utenos Aukštakalnio progimnazija	2022-05-19	Dainius Steiblys	5-8	Spalvoti lankstinukai – 170 Kalendoriai – 25 vnt. Plakatai – 8 vnt.	90
7.	Utenos Adolfo Šapokos gimnazija	2022-05-24	Dalius Venslovas	9-12	Spalvoti lankstinukai – 210 Kalendoriai – 35 vnt. Plakatai – 8 vnt.	105
8.	Utenos savivaldybė	2022-05-09	Dainius Steiblys, Dalius Venslovas,		Spalvoti lankstinukai – 300 vnt. Kalendoriai – 20 vnt. Plakatai – 14 vnt.	15 žm.

			Ieva Kuliešienė		
--	--	--	--------------------	--	--

Likusi medžiaga buvo išdalinta tarnyboms (kalendoriai – 20 vnt., lankstinukai – 50 vnt.). Utenos savivaldybė buvo aprūpinta daugybe medžiagų, kad galėtų jas paskirstyti vietovėms, ypač toms, kuriose yra didelė potvynių rizika.

Dėl susiklosčiusios ekonominės ir politinės situacijos ne visi planai buvo įgyvendinti. Įvestas karantinas neleido susitikti su partneriais asmeniškai, todėl keli susitikimai vyko internetu. Susitikimo metu buvo aptarti su praeitų periodų ataskaitomis, technikos ir įrangos pirkimais, pratybų organizavimu susiję klausimai. Taip pat nuspręsta pratęsti projektą ir pakeisti biudžetą, nes dėl karantino nepavyko įgyvendinti visų planų, o tiekėjai negalėjo laiku pristatyti įrangos ir technikos. JTC sekretoriatas pritarė projekto pratęsimui, todėl vietoj 24 mėnesių projektas buvo įgyvendintas per 33. Taip pat buvo pakeistas ir projekto biudžetas.

Per tris metus buvo organizuoti ir sėkmingai įvykdyti pirkimai, kuriuo metu buvo įsigyta ne tik nauja įranga ir technika, bet ir prevencinė medžiaga.

Pavadinimas	Kiekis	Kaina su PVM, Eur
CE kategorijos kursai	6 vnt.	3 120,00
Prevencinė medžiaga (kalendoriai, brošiūros, posteriai)	1770 vnt.	4 792,81
Lipdukai	254 vnt.	144,84
Padidinto pravažumo autocisterna	1 vnt.	241 879,00
Žarnų priekaba	1 vnt.	54 347,92
Žarnos	50 vnt.	6 957,50
Pripučiamas valtis su varikliu	1 vnt.	4 400,00
Priekaba	1 vnt.	1 379,00
Kvėpavimo organų apsaugos komplektas	45 kompl.	101 154,49
Narų įranga	1 kompl.	7 960,00
Vandens dronas	1 vnt.	14 459,50
Pjūklas	1 vnt.	899,00

Paskutinis projekto akcentas buvo bendrų pratybų pravedimas. Dėl COVID-19 pandemijos apribojimų ir pasaulinės politinės situacijos planai pasikeitė. Nebuvo įmanoma surengti 2 bendrų

tarptautinių praktinių pratybų, kaip iš pradžių buvo planuota projekte – 1 Vitebske, Baltarusijoje ir 1 Daugpilyje, Latvijoje. Buvo rastas alternatyvus sprendimas: Latvijoje LB surengė 1 praktinę pratybą, po kurios vyko bendras partnerių susirinkimas. Lietuvos ir Latvijos partneriai štabo pratybų metu aptarė bendrą dalyvavimą ir bendradarbiavimo per sieną organizavimą. Taip pat buvo pasiūlyta partneriams iš Lietuvos surengti ir praveisti papildomus praktinius mokymus, kurių tikslas – išbandyti projekto metu įsigytą naują įrangą. Taip ir buvo padaryta.

Buvo surengti nedideli įrangos testavimo mokymai, kurių negalima laikyti praktinėmis pratybomis.

Mokymai buvo vykdomi pagal iš anksto parengtą ir patvirtintą planą. Pagal planą, ištirpus ledui, dėl kurio ežere susidarė spūstis, vanduo užliejo didžiulę teritoriją, kurioje stovėjo gyvenamieji namai. Netoliese esantys namai ir ūkiniai pastatai buvo apsemti. Šio rajono gyventojams gresia pavojus. Kilo gaisrai ir žuvo žmonės.

Finansuojama Europos Sąjungos

Pagrindinis ugniagesių gelbėtojų uždavinys buvo gesinti gaisrus, gelbėti išgyvenusius, organizuoti žuvusiųjų paieškas ir likviduoti potvynių padarinius.

Pagal planą ugniagesiai gelbėtojai, kurie dalyvavo pratybose, buvo padalinti į tris grupes, kad užtikrinti užduoties vykdymą, naudojant įsigytą techniką ir įrangą. Viena iš grupių, naudodama naujus kvėpavimo aparatus, gesino gaisrą, neleisdama jam išplisti. Kitas, naudodamas siurblinę, siurbė vandenį iš užlietos teritorijos. Trečioji gelbėtojų grupė organizavo aukų paiešką ant vandens ir po vandeniu. Naudodami povandeninį droną gelbėtojai surado žuvusiųjų, kurių nariai ištraukė į krantą, naudodamiesi valtimi ir naujais nardymo kostiumais.

Apibendrinant projekto rezultatus galima teigti, kad jis buvo sėkmingai baigtas. Akivaizdu, kad ne visi planai ir užduotys buvo įvykdyti, tačiau didžioji dalis buvo įgyvendinta. Projekto dėka priešgaisrinės gelbėjimo komandos yra paruoštos ekstremalioms potvynių situacijoms ir yra pasirengusios sumažinti galimą žalą ir taršą.

Šį leidinį iš dalies finansavo Europos Sąjunga. Už jo turinį atsako Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM ir jokiomis aplinkybėmis negali laikoma, kad šis leidinys atspindi Europos Sąjungos poziciją.